

פתיח התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 69

ויגש תשס"ט

שיחדל בזכות קדושת שם זה. וזה שפירש רש"י "ולאביו שלח כזאת", כחשבון הזה, שעולה במספר שם הקודש.

"ויגידו לו לאמור עוד יוסף חי וגו' וידברו אליו את כל דברי יוסף וירא את העגלות וגו' ותחי רוח יעקב" (מה כו כז)

הרב משה פולק זצ"ל אב"ד באניהד בספרו **"וידבר משה"** כתב לפרש פסוקים אלו עפ"י משל: היה פעם בחור מבית חסידי פולני שנסע לגרמניה ללמוד מקצוע. לדאבון לב התקלקל הבחור עד כדי כך שנשא לאשה - גויה ר"ל. כדי לא לצער את אביו ואמו, פעם בשנה היה מגדל זקן ופאות ונוסע לפולניה לבקר את הוריו. וכשהם שאלו, מה נשמע ואיך אתה מסתדר, היה עונה ברוך ה', אני גר לא רחוק מביה"כ, והמקוה ג"כ באזור... באחת הפעמים אמר לו אביו, מדוע רק אתה בא אלינו, מדוע שאנו לא נבקר אצלך בגרמניה לראות את אשתך והילדים. אך הבן כל פעם מצא תירוץ אחר מדוע לא נח שהאבא והאמא יבואו לבקר אותנו; פעם בגלל לימודים ופעם בגלל מבחנים ופעם בגלל שיפוצים...

יום אחד החליטו ההורים להפתיע את הבן, וכשהגיעו אל ביתו אז הבינו מדוע זה לא היה נח שהם יבואו. כך יוסף שלח לאביו: אבא אני שומר שבת, אני מקיים מצוות, אך מתי האמין להם אביהם, מתי "ותחי רוח יעקב אביהם!", כשראה את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותנו, כי אמר אם הוא מסכים שאני אבוא לבקר אצלו, סימן שאכן הוא עומד בצדקו.

"ויאמר אלוקים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני" (מו ב)

כותב רבינו ה"משך חכמה" שאצל אברהם ויצחק לא נמצא שאלוקים דבר איתם בלילה, ורק אצל יעקב כאן ובפרשת ויצא, והסיבה היא מפני שהיה יעקב יוצא לחו"ל לכן בא אליו בהתגלות האלוקות בלילה, להראות שאף בלילה בחשכת הגלות שורה שכינה בישראל כמו שאמרו חז"ל גלו לבבל שכינה עמהם. ולכן יעקב תקן תפילת ערבית שהיא כנגד שריפת אברים ופדרים שקרבים בין ביום ובין בלילה. והנה אמרו חז"ל שאין השכינה שורה בחו"ל רק למי שכבר היתה לו נבואה בארץ, כמו שאמרו על יחזקאל בסוף מסכת מועד קטן. ולכן "סוף עבודה"

"ויגש אליו יהודה" (מד יח)

במדרש כתוב: אמר לו יהודה בנימוסות שלנו כתוב: "אם אין לו ונמכר בגניבתו" וזה, יש לו. וכידוע ההסבר שכשמוכרים גנב הרי זה פלא פלאים, מדוע יהיה מי שירצה לשלם כסף בשביל להכניס גנב הביתה?! אלא, שלא מדובר פה על גנב מקצועי או חולני (קלפטומניה) אלא על אדם שמרוב שהיה רעב, שלח יד. ולכן, אמרה התורה אם אין לו ונמכר בגניבתו, אבל אם יש לו זה מראה שהוא חולה, ושום אדם בר דעת לא יקח גנב אליו הביתה.

וזה מה שאמר יהודה ליוסף, הרי לבנימין יש, וא"כ הוא אדם שחולה בקלפטומניה, ומדוע אתה רוצה לקחת אותו אליך הביתה? ויש לרמוז, אומר הרב **"שיירי מנחה"** את הענין הזה בר"ת של הפסוק **"ויגש אליו"** ר"ת וזה יש לו ישלם גביע אחר שכמותו ויפתר. והכוונה היא שישלם כפל ויפתר.

"ויאמר פרעה אל יוסף וגו' וקחו את אביכם ואת בתיכם ובואו אלי" (מה יז יח)

והנה לפני כן אומר יוסף, "מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף וגו' וישבת בארץ גושן והיית קרוב אלי אתה ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך וכל אשר לך". משמע מהפסוקים שיוסף ציוה להביא גם את הצאן, ואילו פרעה ביקש שיבואו הם בלי צאנם. אומר ה**גר"ח קנייבסקי** שליט"א שאכן פרעה לא רצה שיביאו את בהמותיהם מפני שתועבת מצרים היא, אך יוסף רצה דוקא שיביאו את הצאן בשביל שפרעה יתן להם מקום נפרד לגור בו, לא ביחד עם הגויים המצרים שלא יוכלו לסבול את הצאן. וכל זה בשביל שהזרות הבאים יחיו בגטו, ולא יתקלקלו מהחיבור אל הגויים.

"ולאביו שלח כזאת" (מה כג)

פירש רש"י כחשבון הזה. וצריך להבין מה כוונתו של רש"י.

ובספר **"טללי אורות"** של הרב קלר, הביא מה**אדמו"ר מבובוב** זצ"ל דהנה היתה אז שנת בצורת וידוע שהמלאך הממונה על הפרנסה שמו יוצא מסופי תיבות של "פותח את ידך" ושם זה הוא גימטריה של המילה "כזאת". ואת זה רמז יוסף בשליחותו אל יעקב שיתפלל על הרעב

כמו הקטרת אברים שכבר נשחטו ונזרק דמם ביום, סוף העבודה נוהג גם בלילה.
לכן אמר ד"ה ע"ה "יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלוקי יעקב" ומדוע דוקא אלוקי יעקב? לומר לך, שגם בזמן חשכת הלילה ישגבך אלוקי יעקב שנגלה אליו בלילה.
מוסיף ה"משך חכמה" שמזה יצא לנו מוסר השכל, שכאשר ישראל אוהזין מעשה אבותיהם בידיהם ונחשבים כהמשך לעבודת ה' של אבותיהם, הרי אנחנו גוי עתיק יומין אשר נגלו אליו האלוקים בהיות המקדש על מכונו. וממילא אז שורה השכינה עמנו גם בחשכת הגלות, גם בלילה, כיון שכבר נגלתה אלינו ביום. אבל בזמן ששכחו ברית אבותיהם ואינם הולכים בדרכיהם אז כשהם בפני עצמם, הלא אין השכינה שורה בחו"ל, ונסתלקה שכינה מהם ונתונים למשיסה ולבו. ה' ירחמנו.

"ובני זבולון סרד ואלון ויחלאל" (טו יד)

מובא בספר **"ערכי יהושע"**: על דרך הצחות אמרתי בזה, כי להיות בני זבולון הם הסוחרים העוסקים במשא ומתן כמבואר בספרים, ונודע שכל מפעל מסחרי הוא דבר הסמוי מן העין, ואין אדם יודע כמה משתכר, כי באמת הכל תלוי בברכת ה' אשר היא תעשיר. ועל הסוחר לדעת שלשה דברים: א'. שיהיו מעשיו מסודרים בחשבון ודעת, לא כמבוהל ופוחז. ב'. שיהיה חזק ברוחו, ולא יאבד את רוחו אם חלילה לא מצליח על אתר. ג'. שישים כל תקותו ותוחלתו בה'. וזה ביאור שמות בני זבולון, "סרד" אותיות "סדר" שיהיו מעשיו מסודרים. "ואלון" לשון חוזק מלשון "ואת אילי הארץ" כלומר, שיהיה חזק בדעתו ושלא יפול רוחו, ולא יאבד בטחונו ותוחלתו. "ויחלאל" כלומר ייחל לה', ואליו יקוה, וזה "ויחלאל" נוטריקון יחל-לאל, כל אלה הם נחוצים להעוסקים במסחר והם בני זבולון. ודו"ק.

"כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי ירכו מלבד נשי

בני יעקב כל נפש ששים ושש" (מו כו)

כתב בספר **"תורות ועובדות מבית רבותינו"**: סיפר הגה"ק רבינו בעל ברך משה שליט"א: בכפר קאפאניע הלא רחוקה מסיגוט, היו אחב"י תושבי הכפר מתפרנסים מעשיית יין שרף ומכירתו לתושבי הכפר הערלים. ויהי

היום, והכומר התחיל לדרוש נגד היהודים, וגזר על הערלים לבל לקנות עוד יין שרף, וכל מחשבות לבו רק רע לקפח פרנסתם של היהודים. וכאשר ראו היהודים תושבי הכפר את הצרה אשר הגיע אליהם, שנשארו מבלי טרף חוקם, עמדו ונסעו אל מרן ה"ייטב לב" לסיגוט. ויהי כאשר שמע מרן ה"ייטב לב" את דבריהם, נענה ואמר: הן אנו אומרים, "בורא נפשות רבות וחסרון על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי", ויש לפרש הכוונה על פי מה שכתב רשי ז"ל שאצל בני יעקב כתיב שבעים נפש כי עובדים לה' אחד, משא"כ בעשוי נאמר **נפשות** לשון רבים, כי עובדים לאלהות הרבה, וז"ש בורא נפשות רבות, היינו הגויים הנקראים נפשות רבות, וחסרון, שברא הקב"ה גם חסרון, מה שיחסר להם להצטרכותם, על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי, ר"ל שכל זה ברא הקב"ה כדי להחיות את בני ישראל הנקראים נפש, שעל ידי שיבואו הגויים לקנות את חסרונם, והצטרכותם אצל היהודים, תהיה להם פרנסה להחיות את נפשם, נמצא לפי זה כי אם אינם רוצים ליתן פרנסה ליהודים, שוב אין צורך בחיותם, כך אמר ה"ייטב לב" ליהודי הכפר.

ויהי אחר הדברים האלה, פתאום פרצה מגיפה קשה אצל הערלים, ומושלי המחוז התחילו לחקור ולדרוש בסיבת המגיפה, ובאו לידי המסקנה, כי כל זה הגיעה אליהם מחמת שהם מטונפים ומלוכלכים, אמנם אם היו שותים יי"ש היה היי"ש מטהר ומנקה את החולי מקרבם, וחקרו לדעת מדוע אכן חדלו מלשתות יין שרף, עד שנודע להם שהכומר אסר עליהם שתית היי"ש, תפסו את הכומר וערכו נגדו משפט קשה, והאשימוהו בגרם מיתת אנשי המגיפה, ונחרץ עליו עונש חמור. כן יאבדו כל אויבך ה'.

"אמותה הפעם" (מו ל)

כתב בספר **"ילקוט הגרשוני"** דיעקב אבינו ע"ה כל זמן שחשב טרוף טורף יוסף והיה לו סימן כידוע, אם ימות אחד מבניו, חשב שצריך להתגלגל לעולם הזה פעם שניה וממילא יצטרך למות פעמים, פעם אחת בגלגול זה ופעם שניה בגלגול השני. אבל עכשיו שראה את פני יוסף אמר "אמותה הפעם", רק פעם אחת אמות ולא אצטרך להתגלגל עוד.

להערות, הארות ולתרומות ובכל ענייני הגליון נא לפנות: 050-4147001

ניתן להוריד את העלון בכתובת האתר: www.Leorhaner.co.il